

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

CENTER FOR CIVIL AND HUMAN RIGHTS
KRIVÁ 23, 040 01 KOŠICE, SLOVENSKO

» mobil: +421 908 69 55 31, +421 949 338 396
» www.poradna-prava.sk » poradna@poradna-prava.sk
» IČO: 37 86 72 70 » IBAN: SK98 5200 0000 0000 0551 9629

V Košiciach, 2.4.2021

Európsky súd v Štrasburgu: Slovensko nedostatočne vyšetrilo policajné násilie voči trom rómskym chlapcom

Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (ESĽP) rozhodol o prípade policajného násillia voči trom rómskym chlapcom, ku ktorému malo dôjsť v policajnom aute počas ich prevozu na policajnú stanicu, v roku 2009 v Košiciach. Podľa ESĽP zodpovedné štátne orgány násillie voči nim nedostatočne vyšetrili, čím porušili svoje medzinárodné právne záväzky v oblasti ľudských práv. Ide o incident, ktorý predchádzal policajnému násilliu, ktorému následne spoločne s ďalšími tromi Rómami čelili na policajnej stanici Košice - Juh.

K incidentu došlo v marci 2009, kedy bol jeden z rómskych chlapcov zadržaný príslušníkmi PZ a počas prevozu policajným autom ho mal jeden z policajtov udrieť rukou do tváre a žiadať od neho mená a adresy ostatných spolupáchateľov, s ktorými sa mal dopustiť protiprávnej činnosti. Po zadržaní ďalších dvoch spolupáchateľov, ich mal policajt počas prevozu na policajnú stanicu, všetkých troch udierať rukou do tváre.

Všetci poškodení boli v čase incidentu maloletí. Daný incident bezprostredne predchádzal široko medializovanému policajnému násilliu, ktorému poškodení rómski chlapci s ďalšími tromi kamarátmi - podľa ich výpovedí - následne čelili počas ich zadržania na policajnej stanici Košice - Juh. Toto násillie bolo čiastočne zaznamenané na videonahrávke, pričom viacerí policajti za toto zaobchádzanie čelili trestnému konaniu, ktoré bolo v decembri 2020 právoplatne ukončené ich [oslobodením spod obžaloby](#).

Sekcia kontroly a inšpekčnej služby MV SR začala v roku 2009 vo celej veci trestné stíhanie a voči podozrivým policajtom vzniesla obvinenie. V roku 2010 však bolo namietané násillie voči trom poškodeným počas ich prevozu autom na policajnú stanicu vyčlenené na samostatné trestné konanie. Policajt, ktorý sa ho mal dopustiť, bol obžalovaný z trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa. Okresný súd Košice II najprv v roku 2011 uznesením obžalobu vojenského prokurátora odmietol a vrátil mu ju na ďalšie doplnenie vyšetrovania. Po doplnení vyšetrovania a opätovnom podaní obžaloby, okresný súd vec prejednal na hlavnom pojednávaní, avšak napokon rozsudkom v roku 2015 obžalovaného policajta spod obžaloby oslobodil. Súd konštatoval, že tento skutok nie je trestným činom. Odvolací súd odvolanie prokurátora zamietol ako nedôvodné. Oslobodzujúci rozsudok sa tak stal právoplatným.

Následne sa poškodení v snahe zvrátiť tento rozsudok obrátili so sťažnosťou aj na Ústavný súd SR. Ten však žiadne porušenie ich práv nenašiel a uznesením z novembra 2018 ich sťažnosť odmietol.

Po vyčerpaní všetkých dostupných vnútroštátnych právnych prostriedkov, v júni 2017, podali poškodení sťažnosť na ESĽP. Namietali v nej porušenie svojich práv garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to najmä práva na ochranu pred krutým a neľudským

zaobchádzaním, ktorého súčasťou je aj povinnosť štátnych inštitúcií viesť v týchto prípadoch účinné vyšetrenie. Domáhali sa aj určenia, že postupom orgánov činných v trestnom konaní došlo aj k porušeniu ich práva na prístup k účinnému prostriedku nápravy a v spojitosti s týmito prípadmi aj práva na ochranu pred diskrimináciou.

Dňa 1.4.2021 ESLP ich sťažnosti čiastočne vyhovel. Zamietol argumentáciu vlády, že sťažnosť je neprípustná a rozhodol, že zodpovedné štátne orgány porušili právo sťažovateľov na účinné vyšetrenie namietaného policajného násillia. Tým porušili procesnú zložku práva na ochranu pred neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním podľa článku 3 Dohovoru.

ESLP vo svojom rozsudku predovšetkým zdôraznil, že v prípadoch kedy je namietané policajné násillie s rasovým motívom, sú štátne orgány povinné prijať všetky primerané opatrenia na zistenie toho, či konanie malo rasový motív a zistiť, či rasová nenávisť alebo predsudky založené na etnickom pôvode osoby zohrali úlohu vo vyšetrovaných udalostiach. Zaobchádzanie s prípadmi s rasovým motívom a brutalitou na rovnakom základe ako s prípadmi, v ktorých rasový motív neexistuje, by podľa Európskeho súdu znamenalo zatváranie si očí pred skutočnou povahou týchto činov, ktoré sú obzvlášť zničujúce pre základné ľudské práva. Podľa súdu v danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sa osobitná pozornosť venovala prítomnosti rasového prvku v ňom.

Podľa súdu je objektívnou skutočnosťou dobre známou orgánom činným v trestnom konaní, predovšetkým okresnému súdu, že skutok, ktorý bol predmetom trestného konania, spadal do širšieho kontextu udalostí, ktoré sa následne odohrali na policajnej stanici Košice - Juh. Obžalovaný policajt bol obžalovaný aj v druhom trestnom konaní, ktoré sa v tejto veci viedlo. Európsky súd tak vytkol okresnému súdu, že mal posudzovať konanie policajta v širšom kontexte aj následnej udalosti a starostlivo vyšetriť možný rasový motív.

Uvedené pochybenia spoločne s nedostatkom rýchlosti v niektorých fázach trestného konania podľa Európskeho súdu spôsobili jeho neúčinnosť.

Bezplatnú právnu pomoc poškodeným v trestnom konaní a následných konaniach pred ústavným súdom a ESLP sprostredkovala mimovládna organizácia Poradňa pre občianske a ľudské práva.

Otec jedného z poškodených k rozhodnutiu povedal:

„Som rád, že sa môj syn aj ostatní chlapci po toľkých rokoch konečne dočkali spravodlivosti.“

Právna zástupkyňa poškodených, Vanda Durbáková, k rozhodnutiu uviedla:

“Je dôležité, že spravodlivosť v prípade troch rómskych chlapcov zvíťazila. Žiaľ stalo sa tak až pred štrasburským súdom. Je nevyhnutné, aby orgány činné v trestnom konaní vrátane súdov pri prejednávaní prípadov policajného násillia s rasovým motívom postupovali čo najdôslednejšie, aj to im odkazuje v tomto rozhodnutí Európsky súd.“

Programový koordinátor Poradne pre občianske a ľudské práva, Štefan Ivanco, k rozhodnutiu dodal:

„Ide za posledné roky o ďalší rozsudok Európskeho súdu, ktorý poukazuje na závažné nedostatky vo vyšetovaní policajného násillia na Slovensku, vrátane vyšetovania jeho možného rasového motívu. Je zrejmé, že tieto nedostatky nie sú ojedinelé a z našich skúseností naďalej pretrvávajú. Zodpovedné štátne orgány dodnes neprijali účinné opatrenia, aby ich odstránili.“

KONTAKTY: Vanda Durbáková – právna zástupkyňa poškodených spolupracujúca ako advokátka s Poradňou pre občianske a ľudské práva; tel. č.: 0908 695 531; e-mail: vanda.durbakova@poradna-prava.sk

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia, ktorá sa venuje ochrane ľudských práv a slobôd so zameraním na ochranu práv menších a ochranu pred diskrimináciou. Pozornosť dlhodobo venuje predovšetkým otázkam diskriminácie rómskej etnickej skupiny v rôznych oblastiach života na Slovensku. Venuje sa tiež ochrane reprodukčných práv a problematike policajného násillia. Poradňa vo svojej práci rozvíja metódu strategického vedenia súdnych sporov v prípadoch diskriminácie a porušovania ľudských práv menších. Zabezpečuje sprostredkovanie bezplatného právneho poradenstva vo vybraných prípadoch porušenia ľudských práv a bezplatného právneho zastupovania v konaniach pred slovenskými súdmi a Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Vykonáva tiež terénny monitoring, advokačné aktivity vo vzťahu k štátnym inštitúciám a realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti ochrany pred diskrimináciou pre odbornú a laickú verejnosť. Web: www.poradna-prava.sk

Podporte činnosť Poradne [peňažným príspevkom](#).

Informácia o projekte, v rámci ktorého bola táto tlačová správa vydaná:

Projekt 'Presadzovanie ľudských práv rómskej menšiny prostredníctvom využívania právnych prostriedkov ochrany a v spolupráci s miestnymi rómskymi aktivistkami a aktivistami' je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**